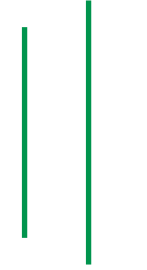

नेपाल सरकार (मा.गृहमन्त्रीस्तर) को मिति २०७८/०५/२२ को निर्णयअनुसार स्वीकृत

हज सम्बद्ध पदाधिकारीहरूको आचारसंहिता

२०७८

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
नेपाल हज समितिको सचिवालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

हज सम्बद्ध पदाधिकारीहरूको आचारसंहिता, २०७८

हज सम्बन्धी कार्यहरूलाई जवाफदेही, उत्तरदायी, पारदर्शी, मितव्ययी तथा विवेकशील रूपमा सम्पादन गर्न हज सम्बद्ध पदाधिकारी तथा हजयात्रीहरूका गतिविधिहरूलाई मर्यादित, व्यवस्थित र अनुशासित बनाउन वान्छनीय भएकोले नेपाल हज समिति कार्यविधि २०७२ ले निर्दिष्ट गरे अनुसार यो “हज सम्बद्ध पदाधिकारीहरूको आचारसंहिता, २०७८” जारी गरिएको छ ।

१. आचारसंहिता पालना गर्नुपर्ने:

- क. यस आचारसंहिताको पालना तथा अवलम्बन गर्नु हज सम्बद्ध पदाधिकारीहरूको कर्तव्य हुनेछ ।
- ख. हज सम्बद्ध पदाधिकारीको रूपमा मनोनयन भई बहाली हुनासाथ नेपाल हज समितिको सचिवालयले यो आचारसंहिता उपलब्ध गराई सो कार्यान्वयनको प्रतिबद्धता समेत लिनेछ ।

१.१ हज सम्बद्ध पदाधिकारीहरूले पालना गर्नुपर्ने आचारहरू:

- नेपाल हज समिति, उपसमिति तथा सल्लाहकार समितिका पदाधिकारीहरूले पालना तथा अवलम्बन गर्नुपर्ने आचारहरू देहाय अनुसार हुनेछ;
- क. नेपाल हज समिति कार्यविधि २०७२ मा उल्लेखित जिम्मेवारीहरू चुस्त, दुरुस्त, पारदर्शी, मितव्ययी, विवेकशील र गुणस्तरीयरूपमा सम्पादन गर्न सदैव तत्पर रहनुपर्नेछ ।
- ख. हजयात्रामा समानुपातिक अवसर, उच्च नैतिकता, मितव्ययिता, व्यावसायिकता, सद्भावपूर्ण व्यवहार, समन्वय र सहकार्य, मुस्लिम समुदायको अधिकतम लाभ जस्ता मूल्य मान्यतालाई धार्मिक मन प्रयोग गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्नेछ ।
- ग. हज सम्बन्धी निर्णयहरू तथा अन्य व्यवस्थापकीय कार्यहरू गर्दा कुनै राजनैतिक आस्था/प्रतिशोध नगर्ने, मोलाहिजा/लोभलालच नगर्ने साथै सम्पूर्ण कार्यहरू पूर्ण पारदर्शी बनाउनु पर्नेछ ।
- घ. हज व्यवस्थापन कार्यलाई प्रभावकारी बनाउने विषयमा सम्बन्धित व्यक्ति/पदाधिकारी तथा सञ्घासंस्था एवम् हजयात्रीहरूबाट प्राप्त पृष्ठपोषणलाई आत्मसात् गरी निरन्तर सुधारका लागि पहल गर्नुपर्नेछ ।

- ड. हज सम्बन्धी कुनै विषयहरू समितिमा छलफल तथा निर्णय भए अनुसार समितिले तोकेको व्यक्ति मार्फत सार्वजनिक गर्नुपर्नेछ । आफ्नो व्यक्तिगत धारणालाई संस्थागत धारणाको रूपमा व्यक्त गर्न पाइनेछैन ।
- च. समितिको कामको सम्बन्धमा अन्य सरकारी तथा गैरसरकारी निकायमा अध्यक्ष वा अध्यक्षले तोकेको सदस्यले मात्र प्रतिनिधित्व गर्नुपर्नेछ ।
- छ. समितिका कुनै पदाधिकारीबाट अनुचित कार्य भएको पाइएमा वा शंका लागेमा तथ्य प्रमाण सहित सदस्यहरूको हकमा अध्यक्ष वा गृह सचिव समक्ष र अध्यक्षको हकमा गृह मन्त्री वा गृह सचिव समक्ष मात्र गुनासो गर्नुपर्नेछ ।
- ज. पदाधिकारीहरूले नेपाल हज समिति कार्यविधिमा उल्लेख भएअनुसार मात्र आर्थिक सुविधा उपयोग गर्नुपर्नेछ । नेपाल हज समितिबाट प्राप्त आफूसँग भएको साधन स्रोतको सदुपयोग गर्नु पर्नेछ ।
- झ. हजयात्रा विशेष धार्मिक यात्रा भएकोले कुनै पक्षपात, भेदभाव नगरी पारदर्शी रूपमा इस्लाम धर्मावलम्बीहरूलाई समानुपातिक अवसर उपलब्ध हुने गरी हजयात्रा छनोट, अभिमुखीकरण तथा आवश्यक सहजीकरण गर्नुपर्नेछ ।
- ञ. हजयात्रीहरू सन्तुष्ट हुने गरी समग्र यात्रा व्यवस्थापन (मक्का मदिनामा आवास, खानपान, परिवहन सेवा समेत) कार्यका लागि सम्बद्ध निकाय तथा पदाधिकारीहरूसँग उच्चतम समन्वय र सहजीकरण गर्नुपर्नेछ ।
- ट. समितिका नाममा रहने कोषलाई हजयात्राहरूको अधिकतम लाभ हुने गरी मितव्ययी तथा पारदर्शी तबरबाट परिचालन गर्नु, गराउनु पर्नेछ ।
- ठ. हजयात्राका क्रममा खटिने हज प्रतिनिधिमण्डल, चिकित्सक टोली, स्वयंसेवकहरूले आफ्नो पदीय जिम्मेवारी तथा आचारसंहिता परिपालना गरे नगरेको सम्बन्धमा विशेष ध्यान दिनुपर्नेछ ।
- ड. हज व्यवस्थापनको क्रममा आफूसँग भएको आर्थिक तथा प्रशासनिक दायित्व कार्यसम्पन्न भएपछि प्रचलित नियमानुसारको अवधिभित्र बरबुभारथ तथा फर्छ्यौट गर्नुपर्नेछ ।
- ढ. आफूलाई सुम्पिएको जिम्मेवारी निर्वाह गर्दा कुनै पनि प्रत्यक्ष र परोक्षरूपमा आउने प्रभाव, प्रलोभन, वदनियत, दबाब, मोलाहिजा, आग्रह, पूर्वाग्रह आदिबाट प्रभावित नभई पदीय दायित्व पूर्णरूपमा निर्वाह गर्नुपर्नेछ ।

१.२ हज प्रतिनिधिमण्डलका आचारहरू:

- क. हजयात्रीहरूलाई मक्का मदिनासम्म र पुनःस्वदेश फिर्ता हुने अवधिसम्म सहजीकरण, रेखदेख, आवास, खानपान, स्वास्थ्य लगायतका विषयमा विशेष ख्याल गर्नुपर्नेछ ।
- ख. हवाई यात्राका क्रममा अध्यागमन तथा नागरिक उड्ययनको प्रचलित नियमानुसार यात्रु तथा सामग्री चेकजाँच, लगेज क्लियरेन्स लगायतका कार्यहरूमा यात्रुहरूलाई सहयोग गर्ने तथा आवश्यकतानुसार अध्यागमन एवम् उड्ययन पदाधिकारीहरूसँग समन्वय गर्नुपर्नेछ ।
- ग. यात्रा अवधिभर साउदी अरब सरकारले तोकेको नियम पूर्णरूपमा पालना गर्ने, होटल वा डेरामा रहँदा तोकिएको अनुशासन पूर्ण रूपमा पालना गर्ने साथै संरचनाहरूको उपयोग गर्ने सम्बन्धमा हजयात्रीहरूलाई सुसूचित गराउनु पर्नेछ ।
- घ. हजयात्रीहरूको रेखदेख गर्न तथा धार्मिक कुराहरूमा हजयात्रीहरूको पथ प्रदर्शन गर्नको लागि छनोट भएका स्वयंसेवकहरूलाई हजयात्रीको अपेक्षा अनुसार धार्मिक जिज्ञासा पूरा हुने गरी जानकारी उपलब्ध गराउने साथै धार्मिक क्षेत्र लगायतका कार्यमा पूर्ण सहयोग गर्न परिचालन गर्नुपर्नेछ ।
- ङ. हज प्रतिनिधिमण्डल, चिकित्सक टोली तथा स्वयम् सेवकहरूको सम्पर्क स्थान र सम्पर्क नम्बर सबै हजयात्रुहरूलाई सुसूचित गराई कुनै समस्या भएमा तत्काल समाधान हुने वातावरण सिर्जना गर्नुपर्नेछ ।
- च. हजयात्रुहरूको लागि आवास, खाना, परिवहन लगायतका व्यवस्थापकीय कार्यहरू गर्दा कुनै मोलाहिजा नगर्ने, त्यस्ता कार्यहरू सम्पादन गर्दा कुनै लोभ लालच नगर्ने, व्यक्तिगत लाभको रूपमा उपयोग नगर्ने साथै सम्पूर्ण कार्यहरू पूर्ण पारदर्शी बनाउन सहयोग गर्नुपर्नेछ ।
- छ. हजयात्रुहरूबाट कुनै पनि अनैतिक, गैरकानुनी कार्य हुन नदिन सदैव चनाखो रहनुपर्नेछ । कुनै पनि अपरिचित व्यक्तिहरूले दिएको खानेकुरा नखाने तथा आफूले समेत नदिने साथै वस्तु/सामग्रीहरू नलिने तथा नदिने कार्यका लागि निरन्तररूपमा हजयात्रीहरूलाई सचेत गराउनुपर्नेछ ।
- ज. हजयात्रा व्यवस्थापनका क्रममा कुनै समस्या भएमा तत्काल नेपाल हज समितिका अध्यक्ष तथा महावाणिज्य दूतावासका सम्पर्क अधिकृतसँग सम्पर्कमा रही आवश्यक सल्लाह र निर्देशन अनुसार गर्नुपर्नेछ ।

- झ. चिकित्सक टोलीलाई पूर्णरूपमा हजयात्रीहरूको स्वास्थ्य परीक्षणमा केन्द्रित गराउनुपर्नेछ । विशेष स्वास्थ्य समस्या भएमा साउदी अरब स्थित हज व्यवस्थापन सम्बद्ध आयोजक तथा महावाणिज्य दूतावासका सम्पर्क अधिकृतसँग तत्काल सम्पर्क गरी सल्लाह र निर्देशन अनुसार गर्नुपर्नेछ ।
- ञ. हजयात्राका क्रममा कुनै यात्रु (हजयात्री तथा प्रतिनिधिमण्डल) को मृत्यु भएमा महावाणिज्य दूतावासका सम्पर्क अधिकृतसँग सम्पर्क गरी प्राप्त निर्देशन तथा मृतकका परिवारसँग सम्पर्क गरी प्राप्त सल्लाह र सुझाव अनुसार गर्नुपर्नेछ ।
- ट. हज व्यवस्थापनको क्रममा आफूसँग भएको आर्थिक तथा प्रशासनिक दायित्व कार्यसम्पन्न भएपछि प्रचलित नियमानुसारको अवधिभित्र बरबुभारथ तथा फर्छ्यौट गर्नुपर्नेछ ।
- ठ. यात्रा अवधिभर धार्मिक मनले स्वयम्सेवी भावना सहित सहयोग, समन्वय र सहजीकरण गर्नुपर्नेछ ।

१.३ चिकित्सक टोलीको आचार:

- क. हजयात्राका लागि छनोट भई साउदी अरब जानका लागि आउने सबै हजयात्रीहरूको सामान्य स्वास्थ्य परीक्षण गर्नुपर्नेछ । COVID-19 वा यस्तै महामारीको रूपमा देखा पर्ने वा परेका विविध प्रकोप बिरूद्ध खोप लगाए नलगाएको यकिन गरी नलगाएको भए तत्काल हज समितिका पदाधिकारीहरूसँग समन्वय गरी खोप लगाउने व्यवस्था मिलाउन सहयोग गर्नुपर्नेछ ।
- ख. मक्काग मदिनामा हजयात्रुहरूलाई कुनै स्वास्थ्य समस्या भएमा आफूहरूलाई जानकारी गराउन सबै यात्रुहरूलाई निरन्तर सुसूचित गर्नुपर्नेछ ।
- ग. हजयात्रा अवधिभर यात्रुहरूको स्वास्थ्य अवस्थाको नियमित परीक्षण गर्नुपर्नेछ । विशेष परीक्षण तथा उपचार गर्नुपर्ने भएमा तत्काल हज प्रतिनिधिमण्डललाई जानकारी गराई उपचार कार्यमा सक्रिय रहनुपर्नेछ ।
- घ. प्राथमिक स्वास्थ्य उपचारका लागि चाहिने औषधि तथा अन्य सामग्रीहरू तयारी अवस्थामा राख्नुपर्नेछ ।
- ङ. हजयात्रुहरूले स्वस्थ खानेकुराहरू तथा शुद्ध खानपानी प्रयोग गर्ने, सरसफाइमा विशेष ध्यान दिन सुसूचित गर्ने साथै COVID-19 तथा यस्तै अन्य महामारीबाट सुरक्षित रहन गर्नुपर्ने सावधानीका बारेमा समेत सचेत गराउनुपर्नेछ ।

च. हज व्यवस्थापनको क्रममा आफूसँग भएको आर्थिक तथा प्रशासनिक दायित्व कार्यसम्पन्न भएपछि प्रचलित नियमानुसारको अवधिभित्र बरबुभारथ तथा फर्छ्यौट गर्नुपर्नेछ ।

छ. यात्रा अवधिभर धार्मिक मनले स्वयम्सेवी भावना सहित सहयोग, समन्वय र सहजीकरण गर्नुपर्नेछ ।

१.४ स्वयम्सेवकको आचार

क. साउदी अरबमा परिचालन हुने स्वयम्सेवकको हकमा हजयात्रुहरूको लागि मक्काम मदिनामा बाटोघाटो र स्थानीय वस्तुस्थिति तथा परिवेशका बारेमा जानकारी गराउने, हजत्राया सम्बन्धी इतिहास तथा धार्मिक कुराहरूको पूर्ण जानकारी गराउनुपर्नेछ ।

ख. नेपालमा परिचालन हुने स्वयम्सेवकको हकमा साउदी अरब उडान समय तालिका अनुसार अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलसम्म पुर्याउने, यात्रा अवधिमा आवश्यक पर्ने सामग्रीहरू खरिद गर्न सहयोग गर्ने तथा विदेशी मुद्रा सटहीमा सहजीकरण लगायत हजयात्रुहरूको आवश्यकतानुसार सहजीकरण गर्नुपर्नेछ ।

१.५ हजयात्रीहरूको आचार:

क. साउदी अरब सरकारले तोकेको हजयात्रा सम्बन्धी नियमहरूको पूर्णरूपमा पालना गर्नुपर्नेछ ।

ख. हजयात्रा अवधिभर कुनै समस्या भएमा हज प्रतिनिधिमण्डलसँग तत्काल सम्पर्कमा रहनुपर्नेछ । कुनै स्वास्थ्य समस्या भएमा तत्काल चिकित्सक टोलीसँग सम्पर्क गर्नुपर्नेछ । बाटोघाटो तथा स्थानीय वस्तुस्थितिका बारेमा कुनै जिज्ञासा वा अलमल भएमा हज प्रतिनिधिमण्डल वा तोकिएका स्वयंसेवकहरूसँग सम्पर्क गर्नुपर्नेछ ।

ग. यात्रा अवधिभर राहदानी, भिषा, मोअल्लिम दस्तुर कागज, आवश्यक विदेशी मुद्रा लगायत आफूसूथ सुरक्षित रूपमा राख्नुपर्नेछ । कुनै आधिकारिक व्यक्तिबाट खोजी भएमा मात्र देखाई पुन सुरक्षित तवरले राख्नुपर्नेछ ।

घ. हजयात्रुहरू बीच मित्रवत् व्यवहार गर्नुपर्नेछ । राष्ट्रियता तथा आपसी सद्भावमा आँच आउने गरी कुनै पनि अनैतिक, असामाजिक, गैरकानुनी कार्यहरू गर्नुहुँदैन ।

ड. हजयात्राको क्रममा मोअल्लिमको व्यवस्था अनुसारका क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।

च. सुरक्षाकर्मीहरूले दिएको निर्देशन पूर्ण पालना गर्नुपर्दछ । सुरक्षाकर्मी, स्वयम्सेवक तथा अन्य व्यक्तिहरूसँग अनावश्यक तर्क वितर्क गर्नुहुँदैन । प्रतिबन्धित/निषेधित क्षेत्रमा प्रवेश गर्न वा आवतजावत गर्नु हुँदैन । प्रतिबन्धित चिजवस्तुहरू जस्तै हतियार, लागूऔषध, मदिरा तथा सुर्तीजन्य पदार्थहरू साथमा बोक्न वा प्रयोग गर्नु हुँदैन । फोटो वा भिडियो खिच्नु भन्दा अगाडि उक्त स्थानमा फोटो खिच्न मिल्छ वा मिल्दैन भन्ने आधिकारिक जानकारी लिएर मात्र खिच्नुपर्दछ ।

छ. राजनैतिक विषयमा बहस गर्ने, राजनैतिक दस्तावेज तथा तस्वीरहरू, अश्लील तस्वीर, भिडियो लगायत साथमा राख्ने वा हेर्ने वा चर्चा गर्ने जस्ता कार्यहरू गर्नुहुँदैन ।

ज. हज प्रतिनिधिमण्डले तोकेको आवास क्षेत्रमा बस्नुपर्दछ । आवास क्षेत्रमा रहँदा वा सो बाहिर रहँदा कुनै पनि गैरकानुनी कार्यहरू गर्नुहुँदैन । कुनै व्यक्तिले त्यस्तो कार्य गरेको वा गर्न लागेको थाहा भएमा तत्काल हज प्रतिनिधिमण्डललाई जानकारी गराउनु पर्दछ ।

झ. हज प्रतिनिधिमण्डललाई जानकारी नगराई आवास क्षेत्र बाहिर जानु हुँदैन । कुनै पनि अनधिकृत व्यक्तिहरूसँग भेटघाट, कुराकानी गर्नुहुँदैन ।

२. आचारसंहिता कार्यान्वयनको अनुगमन गर्ने:

क. यस आचारसंहिता कार्यान्वयनको सम्बन्धमा नेपाल हज समितिका सदस्यहरू, उपसमितिका पदाधिकारीहरू तथा सल्लाहकार समितिका पदाधिकारीहरूको हकमा नेपाल हज समितिका अध्यक्ष तथा नेपाल सरकार गृह मन्त्रालयबाट र अध्यक्षको हकमा नेपाल सरकार गृह मन्त्रालयबाट अनुगमन हुनेछ ।

ख. आचारसंहिताको उल्लंघन भएको सम्बन्धमा तथ्यपरक प्रमाण सहित कुनै लिखित तथा मौखिक उजुरी/गुनासो प्राप्त हुन आएमा वा अनुगमनको क्रममा आचारसंहिताको उल्लंघन भएको पाइएमा नेपाल सरकार गृह मन्त्रालयबाट सचेत गराइनेछ र पटक पटक उल्लंघन भएमा गृह मन्त्रालयबाट निर्णय भएअनुसार हुनेछ ।

